

Sygn. akt III U 301/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 września 2015r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Piotr Witkowski
Protokolant:	st. sekr. sądowy Marta Majewska-Wronowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 30 września 2015r. w Suwałkach

sprawy **R. S.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o emeryturę

w związku z odwołaniem R. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 27 marca 2015 r. znak (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt III U 301/15

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. decyzją z dnia 27.03.2015r. odmówił R. S. prawa do emerytury.

W uzasadnieniu wskazał, że zgodnie z art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz.1227) w związku z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r., w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U z 1983r. Nr 8, poz. 43 ze zm.), ubezpieczonemu, urodzonemu po dniu 31.12.1948r. emerytura przysługuje, jeżeli spełnił łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek emerytalny, wynoszący 60 lat dla mężczyzn;
- nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego;
- w dniu wejścia w życie przepisów ustawy emerytalnej, tj. 1.01.1999r., udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat, w tym okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wykonywanego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, wynoszący co najmniej 15 lat.

Zgodnie zaś z § 2 ust. 2 wskazanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. okresy pracy w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy (pracodawca) na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie §1 ust.2 cytowanego rozporządzenia lub w świadectwie pracy, gdzie ma obowiązek określić:

- rodzaj pracy ściśle według wykazu, działu i pozycji rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r.,
- stanowisko pracy wymienione w wykazie, dziale, pozycji i punkcie zarządzenia resortowego lub uchwały,
- okres, w którym praca w szczególnych warunkach wykonywana była stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku.

Zakład odmówił R. S. prawa do emerytury, ponieważ nie udowodnił on 15 lat pracy w szczególnych warunkach, a tylko 10 lat, 4 miesiące i 2 dni.

Na podstawie dowodów dołączonych do wniosku i uzyskanych w wyniku przeprowadzonego postępowania, Zakład przyjął za udowodnione na dzień 1.01.1999r. okresy składkowe w ilości 27 lat, 11 miesięcy i 18 dni, zaś nieskładkowe w ilości 4 miesięcy.

W odwołaniu od tej decyzji R. S. wniósł o jej zmianę i przyznanie mu prawa do emerytury od dnia 25.01.2015r. zaliczając okres pracy w warunkach szczególnych od 7.07.1978r. do 28.02.1986r. w Przedsiębiorstwie (...) Spółka S.A. w E.. Wywodził mianowicie, że we wskazanym Przedsiębiorstwie zatrudniony był od dnia 7.07.1978r. do dnia 25.10.1996r. i w tym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w kanałach ściekowych polegające na oczyszczaniu sieci kanalizacyjnych na stanowisku hydraulika i montera instalacji urządzeń sanitarnych i przemysłowych. Wykonywane przez niego prace wymienione były wówczas w obowiązującym zarządzeniu nr 55 Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 14.07.1983r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach (znak WP.III-bhp-10-2/83 Dz. Urzęd. MRiGŻ nr 3, poz. 7) w wykazie B dział IX, poz. 1 stanowiącym załącznik nr 1 do wspomnianego zarządzenia (w gospodarce komunalnej prace w kanałach ściekowych na stanowisku montera – konserwatora sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków oraz hydraulika). Takie zresztą wykonywał w całym okresie zatrudnienia od 7.07.1978r. do 25.10.1996r., co potwierdził w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 25.10.1996r. syndyk masy upadłościowej Przedsiębiorstwa (...) S.A. Na okoliczności charakteru wykonywanej pracy wnosił o przesłuchanie zawnioskowanych świadków.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie, wywodząc jak w zaskarżonej decyzji co do warunków prawnych otrzymania przez R. S. prawa do emerytury. Wskazał przy tym, iż do okresów pracy w szczególnych warunkach organ rentowy zaliczył okres od 1.03.1986r. do 25.10.1996r. na podstawie świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 5.01.2015r. wystawionego przez (...)Sp. z o. o. Zakład w E., który jest następcą prawnym Przedsiębiorstwa (...) S.A. w upadłości. Co do zaś okresu pracy od 7.07.1978r. do 28.02.1986r. to wskazał, że w aktach kapitałowych odwołującego się znajduje się świadectwo pracy z dnia 25.10.1996r. wystawione przez pracodawcę, z którego wynika, że w tym okresie czasu wykonywał prace jako ślusarz remontowy w warsztacie hydraulicznym i jako monter instalacji urządzeń sanitarnych i przemysłowych. W punkcie zaś 8 tego świadectwa nie ma wskazania, że pracował w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy w Suwałkach ustalił i zważył, co następuje:

Odwołania za uzasadnione uznać nie można było.

Odwołujący urodził się (...)

Zgodnie z art. 184 ust. 1 powołanej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31.12.1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy, tj. 1.01.1999r. osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składowy i nieskładowy, o którym mowa w art.27.

Ustęp 2 stanowi zaś, że emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy – w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Według natomiast art. 32 ust. 4 tej ustawy, wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Tymi zaś przepisami dotychczasowymi są przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U z 1983r. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Stosownie do § 1 ust. 1 tego rozporządzenia, stosuje się ono do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymienione w § 4-15 tego rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia, zwanych dalej „wykazami”. Paragraf 2 ust. 1 tego rozporządzenia stanowi, że okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, zaś według § 4 ust. 1, pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Z powyższego wynika więc, że aby ubezpieczony mógł otrzymać emeryturę na podstawie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przy spełnieniu pozostałych warunków, musiała być przez niego wykonywana w sposób stały i w pełnym wymiarze czasu pracy przez co najmniej 15 lat, przy czym w szczególnych warunkach, to w takich, jakie są wymienione w wykazie A powołanego rozporządzenia. Nie wystarcza więc powołanie się na same szkodliwe warunki pracy aby można było ją uznać za wykonywaną w szczególnych warunkach.

Wskazać przy tym należy, że organ rentowy może zakwestionować świadectwo pracy potwierdzające wykonywanie zatrudnienia w warunkach szczególnych, które jak każdy dokument nieurzędowy w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 kpc podlega kontroli zarówno co do prawidłowości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej, gdyż podmiot wydający to świadectwo nie jest organem państwowym ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej (np: wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 24.09.2008r. III AUa 795/08 – Lex 478688 i Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 4.11.2008r. IIIAUa 3113/08 – Lex 552003).

Mając tymczasem na uwadze okoliczności sprawy pracy odwołującego się w okresie czasu od 7.07.1978r. do 28.02.1986r. w ówczesnym Przedsiębiorstwie (...) w E. nie można było uznać jako wykonywanej w szczególnych warunkach. Nie można jej było mianowicie uznać jako wykonywaną stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w kanałach ściekowych. Jak bowiem wynikało z zeznań świadka L. D. (jak zresztą i K. K. tyle tylko, że nie dotyczących spornego okresu czasu, gdyż od 1987r.), którym odwołujący się nie oponował, nie wchodzili oni do kanałów ściekowych, gdyż były o najgrubszej średnicy 50 mm. Czyścili je ze studzienek wkładając druty do kanałów. Studzienki natomiast nie były głębokie, tak że prace czyszczenia kanałów dokonywali w zasadzie z ziemi. Skoro więc nie były to prace w kanałach ściekowych to nie mogą być uznane za wykonywane w szczególnych warunkach. Należy przede wszystkim jednak wskazać, że aby prace w kanałach ściekowych można było uznać za prace w szczególnych warunkach to musiałyby być one wykonywane w gospodarce komunalnej, a nie przemyśle rolno-spożywczym, do którego są zaliczane Zakłady

chłodnicze. Zgodnie bowiem z Wykazem A powołanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. prace w kanałach ściekowych jako wykonywane w szczególnych warunkach wskazane są jedynie właśnie w gospodarce komunalnej, a więc dziale IX. W dziale X, a więc w rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym, nie są wykazane.

Podnieść należy, że Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 1.06.2010r. II UK 21/10 (Lex 619638) wskazał, iż w świetle przepisów wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wyodrębnienie poszczególnych prac ma charakter stanowiskowo - branżowy. Pod pozycjami zamieszczonymi w kolejnych działach wykazu wymieniono bowiem konkretne stanowiska przypisane danym branżom, uznając je za prace w szczególnych warunkach uprawniające do niższego wieku emerytalnego. Taki sposób kwalifikacji prawnej tychże prac nie jest dziełem przypadku. Specyfika poszczególnych gałęzi przemysłu determinuje bowiem charakter świadczonych w nich prac i warunki, w jakich są one wykonywane, ich uciążliwość i szkodliwość dla zdrowia. Nie można zatem swobodnie czy wręcz dowolnie, z naruszeniem postanowień rozporządzenia, wiązać konkretnych stanowisk pracy z branżami, do których nie zostały one przypisane w tym akcie prawnym.

Z powyższego wynika, że określoną pracę na konkretnym stanowisku w jednej branży zalicza się do wykonywanej w szczególnych warunkach, a w innej branży nie zalicza się do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach.

Poza tym należy też i uznać, że odwołujący się nie wykonywał tylko pracy przy czyszczeniu kanałów ściekowych. Jak bowiem słusznie zauważył organ rentowy w angażach dotyczących odwołującego się wskazuje się nie tylko na hydraulika czy montera instalacji sanitarnej ale i ślusarza remontowego. Zauważyć więc należy, że na podaniu o pracę odwołującego się z 5.07.1978r. znajduje się adnotacja urzędowa o zatrudnieniu na stanowisku ślusarza i jako ślusarz bądź ślusarz remontowy cały czas jest tytułowany w poszczególnych angażach czy pismach. Dopiero angażem z dnia 28.04.1986r., kierowanym jako do ślusarza remontowego, powierzono odwołującemu się z dniem 1.03.1986r. obowiązki montera instalacji urządzeń sanitarnych i przemysłowych. W tych więc okolicznościach trudno nawet mówić aby do 28.02.1986r. w ogóle czyścił kanalizacje ściekowe. Świadek L. D. mógł tego dobrze nie pamiętać, gdyż utrwaliła mu się z pewnością praca odwołującego się w późniejszych latach jako montera instalacji sanitarnych, z czym była też związana praca przy oczyszczaniu kanalizacji ściekowej. Trudno też uznać aby nastąpiła tu niezgodność wykonywanej pracy z zapisami w angażach, gdyż świadek L. D. cały czas był uwzględniony w angażach jako monter instalacji sanitarnych. Świadek zaś K. K. zaczął pracę dopiero w 1987r.

Mając zatem to wszystko na uwadze Sąd Okręgowy w Suwałkach na mocy art. 477¹⁴ §1 kpc oddalił odwołanie.

PW/ich

PW/bd